

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Stichting Alterius

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 6 april 2020

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. In schooljaar 2019/2020 is het bestuur van Stichting Alterius geselecteerd voor een vierjaarlijks onderzoek. We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

Wat gaat goed?

Het bestuur kan nu en in de nabije toekomst voldoen aan de financiële verplichtingen om het onderwijs te verzorgen. Daarnaast houdt het samen met twee directeurs en een kwaliteitsmedewerker voldoende zicht op de onderwijskwaliteit van de scholen en betreft het daar sinds enkele jaren de onderwijsresultaten van de leerlingen bij. Bovendien neemt het bestuur weloverwogen maatregelen om ook in de toekomst een passend onderwijsaanbod mogelijk te maken.

Het beleid van het bestuur getuigt van een goede kennis van zijn specifieke doelgroepen van leerlingen die naast onderwijs in de meeste gevallen behandeling krijgen en veel zorg nodig hebben. Het bestuur en de scholen spannen zich in hoge mate in om optimaal aan de ontwikkeling van deze kwetsbare kinderen en jongeren bij te dragen. Een goed voorbeeld is het IZEO-concept waarbij de Sint Jozef-scholen met partners van jeugd- en gezondheidszorg voor de leerlingen geïntegreerde onderwijs-zorg-arrangementen weten te realiseren.

Ook de scholen van De Buitenhof werken met zorgpartners samen, zij het minder geïntegreerd. Een sterk punt van deze scholen is de goede afstemming van aanbod, instructie en verwerking op de vele verschillende niveaus van de leerlingen aan wie de leraren in combinatiegroepen onderwijs moeten bieden.

Wat moet beter?

Het bestuur dient de samenwerking met Praktich zodanig vorm te geven dat deze geen risico meer vormt voor de publieke middelen.

Ook op enkele andere punten moet het bestuur maatregelen nemen om aan wetgeving te voldoen. Het gaat er bijvoorbeeld om dat het bestuur een nevenvestiging realiseert en dat het ervoor zorgt dat vmbo-basis leerlingen bij een reguliere school examen kunnen doen.

Bestuur: Stichting Alterius
Bestuursnummer: 41821

Aantal scholen onder bestuur:
twee BRIN met acht
onderwijslocaties

Totaal aantal leerlingen:
402 (op teldatum oktober 2019)

Lijst met bezochte scholen:
02KX/OKE 01/
Sint Jozef Simpelveld
02KX/OKE 01/
Sint Jozef Geleen
02KX/OKE 03/
Sint Jozef Cadier en Keer,
Via Icarus
02KX/OKE 04/
Sint Jozef IZEO Urmond

01UO/OKE 02/
Buitenhof vso Heerlen BB
01UO/OKE 03/
Buitenhof so/vso Maastricht

Het bestuur en de scholen leggen op verschillende manieren verantwoording af over onderwijsresultaten en effecten van verbeteractiviteiten. Maar in de schoolgids van Sint Jozef Urmond was die informatie niet terug te vinden. Het is nu juist de schoolgids waarin ouders die gegevens moeten kunnen lezen.

Wat kan beter?

Het bestuursverslag van het bestuur is niet geheel volledig. Een aantal onderdelen kan worden verbeterd. Zo kan de raad van toezicht het interne toezicht op de doelmatige besteding van het geld dat het bestuur krijgt van het Rijk beter toelichten. Wij vinden dat het bestuur in de volgende bestuursverslagen meer aandacht kan geven aan de verantwoording over kengetallen, indeling in gevraagde functiegroepen en het opnemen van een beleidsrijke meerjarenbegroting. Ook kan het bestuur beter laten zien hoe de ontvangen middelen voor passend onderwijs besteed zijn.

De scholen kunnen op bepaalde aspecten van het onderwijs systematischer kwaliteitsdata op schoolniveau verzamelen voor hun eigen kwaliteitszorg en die van het bestuur. Het gaat dan bijvoorbeeld over de kwaliteit van het didactisch en pedagogisch handelen. Met de verzameling van onderwijsresultaten hebben bestuur en scholen de afgelopen jaren een goed begin gemaakt, maar ze kunnen op dit punt een verdiepingsslag maken. Analyses kunnen dan nog scherper worden om gericht te kunnen sturen. Op het gebied van leerlingenzorg kunnen de scholen de evaluatie van de doelen beter vastleggen. Wanneer doelen niet behaald zijn, kan de school duidelijker aangeven welke concrete vervolgstappen er nodig zijn om het beoogde perspectief alsnog te bereiken.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	9
3.	Resultaten verificatieonderzoeken	21
	3.1. De Buitenhof vso Heerlen	23
	3.2. Sint Jozef/Via Icarus Cadier en Keer	27
4.	Resultaten onderzoek naar risico's: Sint Jozef IZEO Urmond	32
5.	Overige bezoeken	40
6.	Reactie van het bestuur	42

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft in de periode september-november 2019 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij de Stichting Alterius. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op de onderwijskwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek voeren we uit aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer. Op schoolniveau richt het onderzoek zich op standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Onderwijsproces, Onderwijsresultaten en Kwaliteitszorg en ambitie die geselecteerd zijn bij twee beleidsthema's die van het bestuur veel aandacht krijgen. Op één school hebben we een integraal onderzoek uitgevoerd, waarbij alle standaarden betrokken zijn, ook die van het kwaliteitsgebied Schoolklimaat.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

We doen niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur. We onderzoeken ook de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen waarvoor het bestuur verantwoordelijk is. Alleen dan kunnen we de standaard Kwaliteitszorg en ambitie beoordelen. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende

typen onderzoek, die hieronder vermeld staan. Bij het vierjaarlijks onderzoek bij de Stichting Alterius hebben niet alle type onderzoeken plaatsgevonden. Er zijn verificatieonderzoeken en een onderzoek naar aanleiding van risico's uitgevoerd. Daarnaast heeft de inspectie drie nieuwe locaties bezocht, waarbij geen kwaliteitsstandaarden, maar slechts enkele overige aspecten van wet- en regelgeving beoordeeld zijn.

- Verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt. Het geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

- Onderzoek naar aanleiding van risico's

We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden.

- Onderzoek op verzoek goede school

Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn.

- Herstelonderzoek

Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren.

- Stelselonderzoek

Ieder jaar brengen wij op stelselniveau enkele aspecten van het onderwijs in beeld. Dit doen we om een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een of meer sectoren. Het geeft input voor de jaarlijkse Staat van het onderwijs. De scholen die zo'n stelselonderzoek krijgen, zijn geselecteerd op basis van een steekproef.

- Overig onderzoek

Onderzoek naar bepaalde aspecten van wet- en regelgeving.

Onderstaande tabel geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij de scholen van Stichting Alterius is ingericht. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen. Ook is aangegeven welk type onderzoek is ingezet. Informatie over de kwaliteit van de scholen betrekken we bij De Staat van het Onderwijs.

School	Verificatie		Risico
	1	2	3
Onderwijsproces			
OP1 Aanbod/Onderwijsprogramma	•		•
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•	•
OP3 Didactisch handelen	•		•
OP5 Onderwijstijd		•	•
OP6 Samenwerking		•	•
OP7 Praktijkvorming/Stage / Beroepspraktijkvorming			•
OP8 Toetsing en afsluiting			•
Schoolklimaat			
SK1 Veiligheid			•
SK2 Pedagogisch klimaat/Leerklimaat			•
Onderwijsresultaten			
OR1 Resultaten/Studiesucces	•		•
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties			•
OR3 Vervolgsucces			•
Kwaliteitszorg en ambitie			
KA1 Kwaliteitszorg	•	•	•
KA2 Kwaliteitscultuur			•
KA3 Verantwoording en dialoog			•

1. De Buitenhof vso Heerlen 2. Sint Jozef vso Via Icarus Cadier en Keer
3. Sint Jozef vso Gastenhof Urmond

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. Op bestuursniveau hebben we een startgesprek gevoerd met de bestuurder. Bij dat gesprek waren de twee directeurs van de scholen van Alterius aanwezig. Ook namen een kwaliteitsmedewerker en zorgcoördinatoren deel aan het gesprek. Daarnaast was er een apart gesprek over financiën met het bestuur en een controller. Verder vonden er gesprekken plaats met enkele vertegenwoordigers van de raad van toezicht en van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

Op schoolniveau hebben we gesproken met de twee directeurs van Sint Jozef en van De Buitenhof. Tijdens de schoolbezoeken waren er afhankelijk van de te beoordelen standaarden gesprekken met de schoolleiding, de commissie voor de begeleiding, leraren, leerlingen en stagecoördinatoren. Bij enkele gesprekken waren ook zorgpartners

van Sint Jozef aanwezig. Bij alle schoolbezoeken zijn lessen geobserveerd.

Overige wettelijke vereisten

De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Bij het verificatieonderzoek bij vso De Buitenhof zijn we op basis van documenten en in gesprekken nagegaan of de school de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling op de juiste wijze toepast. Bij de bezoeken aan drie nieuwe onderwijs-zorg-locaties is gekeken naar de inrichting van nevenvestigingen, de residentiële inschrijving en de toepassing van de onderwijstijd.

Signalen

Bij de voorbereiding van ieder onderzoek kijken we altijd naar eventuele signalen die bij de inspectie zijn binnengekomen. Soms heeft dat gevolgen voor de uitvoering van het onderzoek. Er zijn geen signalen over Stichting Alterius en de scholen bij ons binnengekomen die opvolging vereisen. Enkele signalen over vso De Buitenhof zijn met de directie besproken en afgehandeld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden kwaliteitszorg en ambitie en financieel beheer op bestuursniveau. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de twee verificatieonderzoeken. In hoofdstuk 4 staan de bevindingen weergegeven van het onderzoek naar risico's. In hoofdstuk 5 beschrijven we de situatie zoals waargenomen bij twee nieuwe onderwijslocaties en een verplaatste onderwijsvoorziening. In hoofdstuk 6 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Goed
- Voldoende
- Onvoldoende
- Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat de oordelen zijn op de twee onderzochte kwaliteitsgebieden op bestuursniveau. Ook is weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen. Daarnaast staat aangegeven in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het bestuur werkt niet door tot op school/opleidingsniveau

Het beleid van het bestuur werkt volledig door tot op school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?

Wij zien op dit moment geen financiële risico's die het voortbestaan van het bestuur binnen nu en twee jaar in gevaar kunnen brengen.

Ook het financieel beheer is in orde. Hiermee voldoet het bestuur aan de eisen van het kwaliteitsgebied Financieel beheer.

Twee van de drie standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie beoordelen we als Voldoende en de Kwaliteitscultuur (KA2) beoordelen we als Goed. We concluderen daarmee dat de sturing op de onderwijskwaliteit van de scholen van de Stichting Alterius ruim voldoende is. Het beeld dat het bestuur zich gevormd heeft over de kwaliteit van het onderwijs op zijn scholen komt op hoofdlijnen overeen met ons beeld. Bij de scholen die we bezocht hebben, voldoet het merendeel van de onderzochte standaarden inderdaad aan de basiskwaliteit. De goede kwaliteit die we op enkele aspecten hebben vastgesteld, heeft het bestuur zelf niet duidelijk in beeld gebracht. Het beleid van het bestuur werkt in ruim voldoende mate door naar de scholen. De missie, de visie en de beleidsvoornemens uit het Koersplan 2018/2021 zijn ook in de ontwikkeltrajecten op de scholen waar te nemen. Daarnaast neemt het bestuur passende maatregelen om een professionele kwaliteitscultuur op het niveau van bestuur en scholen mogelijk te maken. Ook zorgt het bestuur ervoor dat de raad van toezicht en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad constructief aan beleids- en besluitvorming bijdragen.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op de volgende drie deelvragen:

- Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
- Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
- Communiceert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur			2
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Bij Stichting Alterius beoordelen we twee

van deze drie standaarden als Voldoende en de standaard Kwaliteitscultuur waarderen we als Goed. Hieronder lichten we onze oordelen per standaard toe.

KA1 Kwaliteitszorg

Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?

De kwaliteitszorg van het bestuur is van voldoende niveau. Samen met de twee directeurs van Sint Jozef en De Buitenhof is het bestuur in staat om de basiskwaliteit op de scholen te waarborgen. Op enkele punten kan het bestuur het stelsel van kwaliteitszorg verder verbeteren. Het betreft veelal zaken waarop de organisatie al in ontwikkeling is.

Het bestuur van de Stichting Alterius heeft goed zicht op de specifieke kenmerken en ondersteuningsbehoeften van de doelgroepen waarvoor zijn scholen het onderwijs verzorgen. De Stichting kiest er bewust voor zich in de regio Zuid-Limburg te profileren als onderwijsaanbieder voor leerlingen die naast onderwijs ook – vaak zware – zorg nodig hebben. Alle scholen werken samen met behandelinstellingen voor de (gesloten) jeugdzorg of de jeugdgezondheidszorg. Bij de scholen van Sint Jozef ligt daarbij sinds enkele jaren de focus op een aanbod van integrale zorg- en onderwijsarrangementen (IZEO) voor residentiële leerlingen. Samen met de zorgpartners heeft het bestuur een duidelijke visie ontwikkeld op de inrichting van een passend geïntegreerd dagprogramma voor deze leerlingen. Gezamenlijk werken beide partijen aan de doorontwikkeling van het IZEO-concept. Er is duidelijk vastgelegd welke effecten het bestuur met de zorg-onderwijs-arrangementen wil bereiken en op welke manier. Het bestuur gaat regelmatig na of de scholen erin slagen de gewenste resultaten te realiseren. De directeur van Sint Jozef en een IZEO-projectleider houden het bestuur op de hoogte van de stand van zaken. Ook vormt het bestuur eigen indrukken door met regelmaat zelf de scholen te bezoeken.

Naast zorg voor de toepassing en verdere ontwikkeling van het IZEO-concept heeft het bestuur ook in het algemeen voldoende aandacht voor de onderwijskwaliteit op de scholen. Het bestuur laat zich hierover regelmatig informeren tijdens overleggen met de directeurs. Bij die overleggen komen ook voorwaardelijke zaken als financiën, huisvesting, scholing en ziekteverzuim aan bod. Deze zaken staan tevens vermeld in kwartaalrapportages. Daarnaast neemt het bestuur kennis van de schoolgidsen, schoolplannen, jaarplannen en evaluaties van schooljaarplannen. Bovendien maakt een kwaliteitsmedewerker sinds twee jaar jaarverslagen waarin de opbrengsten van de scholen zijn vastgelegd. Deze documenten bevatten leerresultaten en uitkomsten van een jaarlijkse meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Daarnaast brengen ze in

beeld hoe de scholen in ontwikkeling zijn op de kwaliteitsgebieden van het onderwijs, zoals vastgelegd in het inspectiekader. De kwaliteitsbeelden zijn nu nog redelijk globaal en duidelijke conclusies in de vorm van oordelen of waarderingen ontbreken. De scholen zijn een traject gestart om opbrengstgericht te werken via de principes van data, duiden, doelen, doen (4D). Ze gaan daarbij kwaliteitskaarten inzetten, waarmee ze voor hun eigen kwaliteitszorg en die van het bestuur scherpere kwaliteitsbeelden kunnen genereren. Ook zijn de scholen van plan om systematischer dan het nu gebeurt kwaliteitsdata over het pedagogisch en didactisch handelen van de leraren op te halen.

Rijkere data over de kwaliteit van alle aspecten van het onderwijs stellen het bestuur in staat om beter te prioriteren en nieuwe ontwikkelingen gericht aan te sturen.

KA2 Kwaliteitscultuur

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?

De kwaliteitscultuur van het bestuur van de Stichting Alterius voldoet aan de wettelijke vereisten. Daarnaast zijn er verschillende eigen aspecten van kwaliteit die de waardering goed rechtvaardigen. Het bestuur weet bijvoorbeeld goed in te spelen op de, soms plotselinge, veranderingen in de specifieke bestuurlijke en maatschappelijke context waarbinnen het onderwijs gegeven wordt. Daarbij probeert het voldoende oog te hebben voor het welbevinden van het personeel. Sterk is ook dat het bestuur heel vaak op de scholen aanwezig is en daardoor als zichtbaar en toegankelijk ervaren wordt. Goed zijn bovendien de maatregelen van het bestuur om de organisatie zowel procesmatig als onderwijsinhoudelijk efficiënter en toekomstbestendig te maken. Daarbij stimuleert het de intensieve samenwerking met (keten)partners om voor de leerlingen onderwijszorg-arrangementen mogelijk te maken. Het bestuur beseft heel goed dat de aanpassingen in de organisatie om een versterking vragen van de competenties van directie en teamleden. Daarom besteedt het veel aandacht aan de competentieontwikkeling van het personeel.

Het bestuur werkt volgens een code goed bestuur. De managementstructuur van Stichting Alterius ligt vast in een organogram. De stichting kent een raad van toezicht en een (eenhoofdig) college van bestuur. Hiermee realiseert Alterius de wettelijk verplichte scheiding tussen toezichthoudend en uitvoerend bestuur. Er zijn twee directeuren, een voor Sint Jozef en een voor De Buitenhof. Zij werken met managementteams. De directeuren leggen regelmatig verantwoording af aan het bestuur. Voor alle personeelsleden is het duidelijk hoe de taken en verantwoordelijkheden binnen de stichting verdeeld zijn en bij wie zij waarvoor terecht kunnen. Uit de gesprekken met de directie- en teamleden blijkt dat het bestuur zichtbaar en toegankelijk is. Dit wordt bevorderd door het feit dat de bestuurder niet op een apart

bestuurskantoor zit, maar twee dagen in de week kantoor houdt op de hoofdlocatie van Sint Jozef en twee dagen in de week op de hoofdlocatie van De Buitenhof. Daarnaast bezoekt het bestuur ook regelmatig de andere onderwijslocaties.

In het Koersplan staat het voornemen om de organisatiestructuur van de Stichting Alterius te veranderen. Dit idee komt voort uit nieuwe ontwikkelingen, zoals de invoering van IZEO en de daling van het leerlingenaantal bij De Buitenhof. Het bestuur speelt weloverwogen in op nieuwe ontwikkelingen binnen een sterk veranderende bestuurlijke en maatschappelijke context. Om een nieuw organisatieontwerp te maken heeft het bestuur extern advies ingewonnen. De raad van toezicht, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en de teams van de scholen zijn in voldoende mate bij dit proces betrokken. Het bestuur is van plan het managementstatuut te zijner tijd te actualiseren. De organisatieverandering is echter nog even uitgesteld. Dat komt onder andere door de vrij plotseling aangekondigde sluiting van de IZEO-locatie Sint Jozef/Via Het Keerpunt, een Justitiële Jeugdinrichting.

Op basis van zorgvuldige afwegingen neemt het bestuur maatregelen om de organisatie efficiënter en toekomstbestendig te maken. Daarbij probeert het voldoende oog te hebben voor het personeel dat soms last heeft van onrustige en werkdrukverhogende arbeidsomstandigheden. Voor het zicht op het welbevinden van de medewerkers om waar nodig interventies te plegen, worden de RI&E en tevredenheidonderzoeken afgenomen. Ook vindt er soms een onderzoek plaats naar de psychosociale arbeidsbelasting van het personeel. Het bestuur investeert in trainingen voor het management om de veiligheidsbeleving van het team te optimaliseren. Ook worden er stappen gezet om de gesprekkencyclus te verbeteren.

Het bestuur biedt voldoende ruimte en middelen voor deskundigheidsbevordering op individueel en teamniveau. De belangrijkste professionele speerpunten hebben de medewerkers van Alterius met elkaar bepaald met als overkoepelend thema samenwerken. Het betreft dan zowel de samenwerking met collega's binnen Alterius als met de collega's van zorg. Speerpunten zijn onder andere proactief handelen, flexibel inzetbaar zijn, verantwoordelijkheid nemen en duidelijk en open communiceren. Ook op het gebied van kennisdeling en afstemming van culturen worden de scholen van Alterius gestimuleerd om zich met elkaar en met hun partners verder te ontwikkelen. Daarnaast start in januari 2020 een ontwikkeltraject om de professionele autonomie van de teams te vergroten. De MT-leden hebben de cursus 'lead like a Champion' gevolgd. De directeuren doorlopen een leergang voor de herregistratie als schoolleider.

KA3 Verantwoording en dialoog

Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?

Het bestuur legt in voldoende mate verantwoording af aan interne en externe belanghebbenden. Ook spant het zich in hoge mate in om actief met (keten)partners in dialoog te zijn. Een punt van aandacht zijn de schoolgidsen van de scholen. Het bestuur moet er beter op toezien dat deze voor de ouders de vereiste informatie bevatten.

Het bestuur is regelmatig in gesprek met de raad van toezicht en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad. Beide raden zeggen goed op de hoogte te zijn van relevante actuele onderwerpen en ontwikkelingen. Het bestuur levert hun tijdig voldoende informatie en staat open voor kritiek en advies. Daarnaast krijgen ze voldoende ruimte om bij te dragen aan beleids- en besluitvorming.

Vertegenwoordigers van de raad van toezicht spreken ook met andere functionarissen binnen de organisatie en gaan af en toe op bezoek bij de scholen om zich eigen beelden te vormen. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad bestaat uit alleen een personeelsgeleding. Ondanks inspanningen lukt het niet om ouders in de GMR te krijgen. Deelname van leerlingen heeft de GMR nog niet overwogen. Een ander aandachtspunt is de uitwisseling tussen raad van toezicht en GMR. Daarvan is op dit moment onvoldoende sprake.

Als relatief kleine organisatie doet Stichting Alterius veel moeite om bij verschillende overlegtafels aanwezig te zijn. Zo is het bestuur aanwezig bij de bestuursbijeenkomsten van enkele samenwerkingsverbanden en laat het zich bij enkele andere door een collega SO-bestuurder uit de regio vertegenwoordigen. Daarnaast zijn medewerkers van Alterius bij de overige geledingen van de samenwerkingsverbanden aanwezig. De stichting is lid van Lecso en de PO-raad. Bovendien nemen het bestuur en medewerkers van Alterius deel aan netwerken, stuurgroepen, symposia en werkbezoeken.

Op verschillende manieren presenteert het bestuur het IZEO-concept aan de buitenwereld. Zo is er een website en zijn er flyers die informatie bieden. Van de locatie Urmond is een notitie over de stand van zaken gemaakt. Deze notitie gebruikt de bestuurder ook om het college van B&W van de gemeente Stein te informeren. Met de partners van de jeugdzorg en de jeugdgezondheidszorg voert het bestuur een professionele dialoog in het kader van intensieve samenwerking. Aan de basis van deze samenwerking liggen overeenkomsten met duidelijke afspraken waar de partijen elkaar op kunnen aanspreken.

De Stichting Alterius heeft een aantrekkelijke en informatieve website. Hierop is bijvoorbeeld ook periodiek een blog te vinden van de bestuurder, waarin hij actuele onderwerpen aan de orde stelt. Via een

link naar ‘Scholen op de Kaart’ kunnen externen inzicht krijgen in doelen en resultaten van de scholen. We verwachten van scholen dat ze deze informatie ook in hun schoolgidsen voor ouders toegankelijk maken. In de schoolgids van Sint Jozef Urmond is dat onvoldoende het geval. In de tabel met vervolgafspraken in paragraaf 2.3 is hiervoor een herstelopdracht opgenomen. We verzoeken het bestuur om na te gaan of ook andere scholen op dit punt in gebreke blijven en bij alle scholen waar nodig maatregelen te nemen om de tekortkoming op te heffen.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het financieel beheer op de standaarden voor continuïteit en rechtmatigheid. Voor financieel beheer hanteren wij alleen de oordelen Voldoende en Onvoldoende. Wij geven geen oordeel over doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is. Het financieel beheer beoordelen wij als Voldoende, omdat zowel de continuïteit als de rechtmatigheid Voldoende zijn.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		•

Continuïteit

Financiële continuïteit

In onderstaande tabel is de financiële ontwikkeling van het bestuur te zien. Dit is de ontwikkeling van de afgelopen drie jaar en de begroting voor de komende drie jaar, gebaseerd op de jaarverslaggeving van het bestuur.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	5,45	6,05	5,94	4,43	4,26	4,10
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,84	0,85	0,85	0,80	0,80	0,79
Weerstandsvermogen	< 5%	51,57	56,50	58,29	53,75	47,31	45
Huisvestingsratio	> 10%	5,29	5,10	2,76	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	6,89	-0,05	2,37	-3,38	-3,23	-3

Wij beoordelen de financiële continuïteit als Voldoende. De tabel geeft geen indicatie van financiële risico's voor de continuïteit van het onderwijs. Ons onderzoek bevestigt dat beeld. De geprognosticeerde negatieve rentabiliteit is een bewuste keuze van het bestuur en heeft geen significante invloed op de vermogenspositie.

Wel wijzen wij het bestuur op de volgende aandachtspunten.

De in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo) voorgeschreven elementen uit de Continuïteitsparagraaf zijn weliswaar aanwezig in het bestuursverslag, maar de informatiewaarde kan beter in de volgende bestuursverslagen. In artikel 4, lid 4, van de Rjo worden namelijk toelichtingen gevraagd bij de onderdelen van de continuïteitsparagraaf, die wij nu nog niet volledig aantreffen. Het gaat om:

- Het toevoegen van een beleidsrijke meerjarenbegroting die is voorzien van een nadere toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen die het bestuur de komende drie jaar verwacht. De in het jaarverslag opgenomen begroting betreft namelijk een voorlopige begroting, waardoor de informatiewaarde feitelijk nihil is en ook niet consistent blijkt met het jaarverslag.
- Het aantal leerlingen en de personele omvang dienen te worden opgenomen voor de jaren t+1, t+2 en t+3 en bevat een indeling in de gevraagde functiegroepen. In dit jaarverslag is dit echter alleen voor de leerlingen het geval. Het bestuur dient in het eerstvolgende jaarverslag ook deze indeling op het personeel toe te passen.
- De intern toezichthouder dient in het jaarverslag verantwoording af te leggen over de uitvoering van zijn taken en van de resultaten die dat handelen heeft opgeleverd. Ook moet het toezichthoudend orgaan aangeven hoe het het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek - wanneer dit aan de orde is. In het verslag wordt aangegeven wat men heeft besproken en wat men heeft goedgekeurd, maar het is niet duidelijk, hoe men het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek.

Doelmatigheid

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over financiële doelmatigheid, tenzij daar nadrukkelijk aanleiding voor is. Met financiële doelmatigheid bedoelen we dat het geld efficiënt wordt besteed en dat het geld ten goede komt aan de door het bestuur gestelde doelen. We verwachten dat die doelen bijdragen aan kwaliteit van het onderwijs en dat deze duidelijk zijn toegelicht in het bestuursverslag.

Bij ons onderzoek kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- *Verslag intern toezichthouder over toezicht op doelmatige besteding van rijksmiddelen:*

Het intern toezichthoudend orgaan moet in het bestuursverslag verantwoording afleggen over zijn handelen en de resultaten die dat opleverde. Daaronder valt ook het toezien op de doelmatige besteding van het overheidsgeld dat het bestuur ontving. De informatie hierover ontbrak in het bestuursverslag over 2018. Wij vragen de intern toezichthouder om voortaan in de bestuursverslagen hieraan meer aandacht te geven.

- *Besteding middelen passend onderwijs*

Voor passend onderwijs ontving het bestuur in 2018 geld van het samenwerkingsverband. Naast verantwoording aan het samenwerkingsverband over de inzet van dit geld, is het belangrijk dat het bestuur ook in het eigen bestuursverslag laat zien hoe dit geld is ingezet. Dit komt tegemoet aan een breed levende maatschappelijke behoefte. Het bestuur laat in het bestuursverslag 2018 slechts beperkt zien hoe het geld voor passend onderwijs is besteed. Wij verwachten daarom dat het bestuur in de volgende bestuursverslagen meer aandacht geeft aan hoe het dit geld voor extra ondersteuning inzet en welke resultaten het ermee bereikt.

Verder wijzen wij het bestuur op het hoge vermogen van de stichting. Een bufferliquiditeit is nodig om risico's te kunnen afdekken en zeker in de regio waar de scholen zich bevinden zijn de risico's groot en soms ook onvoorspelbaar. Toch geven wij het bestuur in overweging om de risico's die men heeft geïndiceerd nog eens kritisch te bezien, zodat wellicht extra middelen kunnen worden ingezet om aan de doelstellingen van het onderwijs te voldoen. Overigens moet nog wel worden opgemerkt dat Alterius al gedurende een aantal jaren vanuit de reserves onder andere de ontwikkeling van IZEO financiert en het gebruik van ICT stimuleert. Wat dat betreft onderneemt het bestuur al actie om dit buffervermogen aan te spreken.

Rechtmatigheid

Financiële rechtmatigheid

We beoordelen de financiële rechtmatigheid als Voldoende. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountant. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid.

Bij ons onderzoek merkten wij op dat het bestuur een rekening-courantverhouding heeft met Stichting Praktech (verder: Praktech). Deze stichting is in 2010 door de bestuurder van Alterius opgericht en heeft als doel intensieve scholing en begeleiding in technische vakgebieden aan cursisten aan te bieden, met als doel de doorstroom naar de arbeidsmarkt of vervolgonderwijs te verbeteren van voormalige leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs. Wij stellen vast dat een rekening-courant-verhouding op zich is toegestaan volgens de regeling beleggen en belenen, het betreft immers geen lening. Via een rekening-courant worden bedragen over en weer geboekt. Bedragen die op de rekening-courant worden geboekt, worden doorlopend en administratief met elkaar verrekend. Pas in 2019 is een Servicelevelagreement (SLA) door Alterius met Praktech ondertekend waarin de dienstverlening zowel op personeel- als op financieel gebied werd geregeld. De jaarrekening van Praktech maakt onderdeel uit van het jaarverslag van Alterius en is daarmee ook geconsolideerd. Het negatieve exploitatieresultaat van Praktech bedroeg in 2018 € 100.857 en het negatieve eigen vermogen van Praktech bedraagt eind 2018 € 148.583. Aangezien Praktech een stichting is waarvoor geen rijksbekostiging wordt ontvangen en het jaarverslag is geconsolideerd, betekent dit dat de negatieve resultaten van Praktech in feite ten laste komen van de rijksmiddelen die Alterius ontvangt. Daarbij loopt Alterius het risico dat wanneer de activiteiten van Praktech zonder verevening zouden worden beëindigd, zij voor het negatieve resultaat verantwoordelijk is.

Op grond van artikel 143 van de Wet op de Expertisecentra (WEC), eerste lid, mag de bekostiging voor de materiële instandhouding en personeelskosten uitsluitend aangewend worden voor de kosten van materiële instandhouding of personeelskosten van de school of scholen van het bevoegd gezag. De rekening-courantverhouding is onder andere getoetst aan de Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2010. De conclusie is daarom dat een rekening-courantverhouding op zich weliswaar rechtmatig kan zijn, maar dat de negatieve resultaten van een private stichting in dit geval ten onrechte ten laste komen van de rijksmiddelen en er daarnaast sprake is van een vorm van voorfinanciering die niet in overeenstemming is met de Regeling

Beleggen en Belenen. Het bestuur dient de samenwerking met Praktech zodanig vorm te geven dat deze geen risico meer vormt voor de publieke middelen. Herstel dient uiterlijk in het jaarverslag over 2020 te hebben plaatsgevonden.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
Financieel beheer Standaard FB3 Onrechtmatige besteding Negatieve private resultaten komen ten laste van de publieke middelen (artikel 143 WEC).	Het bestuur borgt een rechtmatige besteding van middelen. Bestuur dient de samenwerking met Praktech zodanig vorm te geven dat deze geen risico meer vormt voor de publieke middelen. Herstel dient uiterlijk in het jaarverslag over 2020 te hebben plaatsgevonden.	Wij gaan na of het bestuur deze tekortkoming in het eerstvolgende jaarverslag heeft hersteld.
Overige wettelijke vereiste Voor de IZEO-locatie van Sint Jozef in Simpelveld heeft het bestuur geen nevenvestiging aangevraagd (artikel 76a WEC)	Het bestuur vraagt bij de minister van Onderwijs en Wetenschappen (via DUO) vóór 1 februari 2021 een nevenvestiging aan voor de locatie van Sint Jozef in Simpelveld. Ook kan het bestuur overwegen om de bestaande structuur van nevenvestigingen aan te passen.	In schooljaar 2020/2021 gaan we na of het bestuur een nevenvestiging gerealiseerd heeft.
Scholen		
Sint Jozef Urmond De school heeft geen normen vastgesteld voor te bereiken sociale en maatschappelijke competenties. Daardoor kan zij onvoldoende aantonen dat alle leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces doorlopen (artikel 11, eerste lid, van de WEC).	Het bestuur zorgt ervoor dat de school eindniveaus en schoolnormen formuleert voor het te bereiken niveau van de sociale en maatschappelijke competenties en gaat na of de leerlingen deze eindniveaus en normen bereiken.	In schooljaar 2020/2021 gaan we na of het bestuur deze tekortkoming heeft hersteld.
Sint Jozef Urmond KA3 Verantwoording en dialoog In de schoolgids staat niet aangegeven welke resultaten met het onderwijsleerproces bereikt zijn en welke de effecten zijn van gerealiseerde verbeteractiviteiten (artikel 22 WEC).	Het bestuur ziet erop toe dat de schoolgids van Sint Jozef Urmond - maar ook de schoolgidsen van de andere scholen - de wettelijk vereiste informatie bevatten. <i>In de conceptfase van het rapport heeft het bestuur al maatregelen genomen om deze tekortkoming in de schoolgids van Sint Jozef Urmond op te heffen.</i>	We controleren of de schoolgids van schooljaar 2020/2021 van Sint Jozef Urmond de vereiste informatie bevat.
De Buitenhof vso bovenbouw Heerlen OP1 Aanbod OP8 Toetsing en afsluiting vmbo-leerlingen kunnen in de bovenbouw geen vmbo-basis traject volgen en een vmbo-basis diploma behalen. (artikel 8, eerste lid, 14a en 47 WEC, artikel 30 WVO en artikel 2 Eindexamenbesluit VO).	Het bestuur spant zich in om de leerlingen in de bovenbouw van het vmbo op grond van een al bestaande extraneusregeling met een reguliere vmbo-school in staat te stellen ook een volledig vmbo-diploma op vmbo-basis niveau te behalen.	In schooljaar 2020/2021 gaan we na of het bestuur examinering en diplomering op vmbo-basis niveau mogelijk gemaakt heeft.

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
De Buitenhof vso bovenbouw Heerlen OP1 Aanbod OP8 Toetsing en afsluiting De school biedt een mbo-1 traject met examinering en diplomering in samenwerking met een niet-bekostigde mbo-instelling onderwijs instituut (Unik), (artikel 10b8 en 10b9 WVO, WEB, artikel 7.2.2. lid 1 en 3)	Het bestuur beëindigt vóór uiterlijk 1 oktober 2020 de samenwerking met Unik. In plaats daarvan realiseert het bestuur een samenwerking met een bekostigd ROC. <i>Deze tekortkoming heeft de inspectie al vóór het vierjaarlijks onderzoek vastgesteld. Het bestuur heeft intussen al stappen ondernomen om deze tekortkoming voor 1 oktober 2020 op te heffen.</i>	In schooljaar 2020/2021 gaan we na of het bestuur de samenwerking met Unik beëindigd heeft.

3 . Resultaten

verificatieonderzoeken

Bij de verificatieonderzoeken hebben we de standaard Kwaliteitszorg betrokken om het proces van kwaliteitszorg op de school te relateren aan het stelsel van kwaliteitszorg van het bestuur. We concluderen dat het bestuur in voldoende mate zorgt voor een stelsel van kwaliteitszorg op de scholen van waaruit het de onderwijskwaliteit kan bewaken.

In overleg met het bestuur heeft de inspectie bovendien twee beleidsthema's gekozen om te verifiëren of het beleid van het bestuur doorwerkt naar de onderwijspraktijk en of kwaliteitsbeelden van het bestuur met die van de inspectie overeenkomen. Verificatie heeft plaatsgevonden aan de hand van enkele standaarden uit de kwaliteitsgebieden Onderwijsproces en Onderwijsresultaten. Hieronder beschrijven we onze bevindingen en conclusies met betrekking tot de twee thema's:

- Integrale Zorg- en Onderwijsarrangementen (IZEO);
- Gedifferentieerd onderwijs.

We geven ook kwaliteitsoordelen voor de standaarden die we voor verificatie geselecteerd hebben. Deze oordelen staan beschreven in paragraaf 3.1 en 3.2 van dit rapport.

Thema 1:

'Integrale Zorg- en Onderwijsarrangementen' (IZEO)

In het Koersplan Alterius 2018/2021 staat vermeld hoe de Stichting Alterius koerst op integrale zorg- en onderwijsarrangementen voor jongeren afhankelijk van zware zorg. Een van de IZEO-locaties, waar de Stichting Alterius zich voor inzet, is Sint Jozef/Via Icarus in Cadier en Keer. In samenwerking met de Stichting Via Jeugd (voorheen: Stichting Jeugdzorg Sint Joseph) verzorgt Alterius op deze locatie onderwijs voor jongeren vanaf 12 jaar die in de gesloten Jeugdzorg (JeugdzorgPlus) in behandeling zijn.

Op basis van de standaarden Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2), Onderwijstijd (OP5) en Samenwerking (OP6) zijn we bij Sint Jozef/Via Icarus nagegaan hoe de integrale benadering van IZEO in het onderwijsproces vorm en inhoud krijgt.

Conclusie thema 1:

We concluderen dat het beleid van het bestuur rondom IZEO doorwerkt op schoolniveau. In de afgelopen jaren is er onder leiding van bestuur en directie hard gewerkt aan de ontwikkeling en toepassing van integrale zorg- en onderwijsarrangementen. Bij het verificatieonderzoek bij Sint Jozef/Via Icarus hebben we de goede

resultaten van deze inspanningen duidelijk kunnen waarnemen. Het beleid en de uitgangspunten van IZEO hebben we uit documenten en uit gesprekken met het bestuur en met vertegenwoordigers van zorg en onderwijs kunnen opmaken. In het onderwijsproces hebben we vervolgens goed kunnen zien hoe de personeelsleden van onderwijs en zorg gezamenlijk vanuit deze uitgangspunten werken. Naar het voorbeeld van Via Icarus zijn ook op locaties in Urmond, Simpelveld en Geleen integrale zorg- en onderwijsarrangementen tot stand gekomen. Voor IZEO heeft het bestuur een projectleider aangesteld en een van de directeurs heeft IZEO in zijn portefeuille. Het integrale onderwijs-zorg-concept is door een advocaat getoetst aan wet- en regelgeving. Met de zorgpartners zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten. Een kwaliteitsmedewerker van het bestuur heeft in de afgelopen tijd een werkwijze ontwikkeld om de opbrengsten van de IZEO locaties in kaart te brengen.

Thema 2:

‘Gedifferentieerd onderwijs’

Het bestuur benoemt gedifferentieerd onderwijs als een sterk punt van school De Buitenhof. In het schoolplan 2015/2019 van deze school staan de uitgangspunten hierover beschreven.

Op basis van de standaarden Onderwijsaanbod (OP1), Didactisch handelen (OP3) en Resultaten (OR1) zijn we bij vso De Buitenhof nagegaan hoe het gedifferentieerd onderwijs op deze school vorm en inhoud krijgt en hoe uit de resultaten van de leerlingen blijkt dat zij hun didactisch niveau weten te handhaven.

Conclusie thema 2:

Uit een analyse van documenten en uit de gesprekken en lesbezoeken op de school hebben we opgemaakt dat vso De Buitenhof op allerlei manieren gedifferentieerd onderwijs mogelijk maakt. We kunnen het beeld van het bestuur bevestigen, dat differentiatie een sterk punt is van de school. Ten eerste kent de school een variatie aan leerroutes die bij de verschillende didactische niveaus van de leerlingen aansluiten. De school slaagt erin alle leerroutes binnen het arbeidsmarktgerichte profiel en het profiel vervolgonderwijs aan te bieden. Voor leerlingen in de bovenbouw is bovendien de mogelijkheid gecreëerd om de leerroute havo te volgen. Ook biedt de school de entreeopleiding op mbo-1 niveau aan. Dit gebeurt nu nog op een manier die niet voldoet aan wet- en regelgeving. Ten tweede zagen we bij de lesobservaties mooie voorbeelden van een effectief klassenmanagement met een goede afstemming van aanbod, instructie en verwerking op de verschillende niveaus in een klas. De leerlingenpopulatie van de school bestaat uit kleine groepen leerlingen met elk een eigen didactisch niveau. In iedere klas moeten de leraren daardoor met combinatiegroepen werken. Binnen deze complexe situatie weten de leraren de afstemming goed te organiseren. Een derde aspect van differentiatie was uit de ontwikkelingsperspectieven en andere dossierinformatie van de

leerlingen op te maken. Daarin staat uitgebreid aangegeven welke specifieke ondersteuningsbehoeften leerlingen hebben en hoe de school van plan is daarop af te stemmen. Het betreft dan vooral de pedagogische afstemming.

We zijn net als het bestuur van mening dat vso de Buitenhof gedifferentieerd onderwijs aanbiedt. Bij de beoordeling van de standaard Onderwijsaanbod hebben we echter een tekortkoming vastgesteld die we in paragraaf 3.1 nader toelichten. Het betreft het ontbreken van een vmbo basisberoepsgerichte leerweg in de bovenbouw.

3.1. De Buitenhof vso Heerlen

Bij vso De Buitenhof hebben we op de locatie van de bovenbouw de standaarden Aanbod (OP1), Didactisch handelen (OP3), Resultaten (OR1) en Kwaliteitszorg (KA1) geverifieerd. We constateren dat de school op deze vier standaarden voldoende kwaliteit realiseert.

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP3 Didactisch handelen		•	

Binnen het kwaliteitsgebied Onderwijsproces hebben we de standaarden Aanbod (OP1) en Didactisch handelen (OP3) geverifieerd en beoordeeld. We concluderen dat de school op deze standaarden voldoende kwaliteit laat zien. Bij de standaard Aanbod benoemen we ook enkele tekortkomingen, waarvoor het bestuur herstelopdrachten krijgt. De tekortkomingen leiden echter niet tot het oordeel onvoldoende.

Breed onderwijsaanbod

Het onderwijsaanbod van vso De Buitenhof is van voldoende kwaliteit. De school heeft een breed didactisch leerstofaanbod voor vrijwel alle leerroutes ter voorbereiding op uitstroom naar dagbesteding, arbeid en vervolgonderwijs, inclusief een entreeopleiding. In samenwerking met Ivio Wereldschool biedt de school ook vervolgonderwijs op havo-niveau aan. Leerlingen die niet in staat zijn een diploma te behalen, kunnen via branchegerichte trajecten certificaten behalen. De leerroutes zijn uitgewerkt in didactische arrangementen. Op basis daarvan hebben de leraren leerstofplanningen gemaakt, waarmee zij de leerinhouden evenwichtig en in een doorgaande lijn over de jaren verdelen. De school maakt gebruik van eigentijdse, reguliere methodes. Daarnaast zet ze Chromebooks in om de leerstof voor de leerlingen te verbreden, te verdiepen en aantrekkelijker te maken. Het onderwijsaanbod biedt

de leraren voldoende mogelijkheden om op de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen af te stemmen. Voor de ontwikkeling van leergebiedoverstijgende vaardigheden werkt de school vanuit de principes van competentiegericht onderwijs. Bovendien lopen alle leerlingen in de bovenbouw van het vso stage om ze op deelname aan de arbeidsmarkt en de samenleving voor te bereiden.

Op een aantal punten is het onderwijsaanbod in ontwikkeling om in de toekomst van goede kwaliteit te kunnen zijn. Zo is de school bezig met de implementatie van leerlijnen voor sociaal gedrag en leren leren om de doorgaande lijn en samenhang in het leergebiedoverstijgende aanbod te versterken. Verder onderzoekt de school dit schooljaar of zij met de aanpak van Boris Baan de gecertificeerde uitstroom kan verbeteren.

Naast alle positieve constatering over het onderwijsaanbod, ondervindt de school bij deze standaard drie belemmeringen die nadere aandacht vragen:

Ten eerste daalt het leerlingenaantal van de school, waardoor het moeilijker wordt om een dekkend onderwijsaanbod voor alle niveaus van het vso in stand te houden. De Buitenhof inventariseert daarom de mogelijkheden om met andere vso-scholen in de regio samen te werken.

In de bovenbouw van het vmbo biedt de school geen basisberoepsgerichte leerweg aan (artikel 8, eerste lid, 14a en 47 WEC, artikel 30 WVO en artikel 2 Eindexamenbesluit VO). Leerlingen die op dit niveau kunnen functioneren, zijn op De Buitenhof niet in de gelegenheid het vmbo-basistraject te volgen en voor een vmbo-basis diploma examen te doen. Wel kunnen deze leerlingen via de entree-opleiding naar mbo-2 uitstromen. De school heeft voor vmbo-kader al een extraneusregeling gesloten met het Herlecollege en is voornemens om in samenwerking met dit college ook vmbo-basis aan te bieden.

Ten derde lukt het de school moeilijk om met een bekostigde mbo-instelling een entreeopleiding binnen het vso te verzorgen. Om die reden heeft ze de samenwerking gezocht met Unik, een niet bekostigd mbo-instituut. Bij een inspectieonderzoek van de sector mbo is in 2018 vastgesteld dat die constructie onrechtmatig is (artikel 10b8 en 10b9 WVO, WEB, artikel 7.2.2. lid 1 en 3). Het bestuur van Alterius heeft hiervoor al een herstelopdracht gekregen, die we opnieuw in dit rapport bij de vervolgafspraken zullen opnemen. Op dit moment loopt er een pilot met ROC Vista.

Veel differentiatie

Het didactisch handelen van de leraren beoordelen we als ruim Voldoende. We baseren ons oordeel op slechts enkele lessen in de bovenbouw van het profiel vervolgonderwijs. We hebben geen

praktijklessen geobserveerd, omdat de leerlingen van de praktijkafdeling op de onderzoeksdag op stage waren.

Bij de lesobservaties zagen we hoe de leraren in staat zijn om in combinatiegroepen op de didactisch en pedagogische verschillen en behoeften van de leerlingen af te stemmen. De lessen verlopen gestructureerd en planmatig aan de hand van dag- en weekplanningen. Deze planningen geven de leerlingen houvast en stellen hen in staat zelfstandig te werken, wanneer de leraar andere leerlingen - in groepjes of individueel - begeleiding en instructie geeft. In de drie geobserveerde lessen was er sprake van een goed klassenmanagement dat zorgde voor een rustig en ordelijk verloop van de les en een efficiënt gebruik van de onderwijstijd. Iedere klas bestaat uit enkele kleine groepen leerlingen. Elke groepje werkt op een ander didactisch niveau. Klassikale lessen met de groep als geheel komen daarom minder vaak voor. Bij observatie van een klassikaal moment viel het de inspectie op dat sommige leerlingen te weinig actief betrokken werden. Ten slotte vinden we het een goed idee van de school om niet iedere leraar alle theorievakken te laten geven. Bepaalde vakken, zoals wiskunde, geschiedenis en biologie geven leraren die met die vakken speciale affiniteit hebben.

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten			●	

Binnen het kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten hebben we de standaard Resultaten (OR1) geverifieerd en beoordeeld. We concluderen dat de school op deze standaard voldoende kwaliteit laat zien.

Resultaten voldoende

De resultaten van de schoolverlaters van vso De Buitenhof voldoen aan de norm die de inspectie voor de standaard Resultaten gesteld heeft. Dit betekent dat het merendeel van de schoolverlaters van vso De Buitenhof op het niveau van hun ontwikkelingsperspectief uitstroomt. De slagingspercentages van de staatsexamenleerlingen voor vmbo-kader, vmbo-theoretische leerweg en havo zijn hoog. Bij de leerlingen in het arbeidsmarktgerichte profiel neemt de school IVIO examens af. De rendementen van deze examens heeft de school nog niet in beeld gebracht. Aan de didactische arrangementen van de verschillende leerroutes heeft de school referentieniveaus gekoppeld die in veel gevallen gehaald worden. Op bestuursniveau brengt een kwaliteitsmedewerker ook de onderliggende toetsscores van landelijk genormeerde toetsen in beeld. Over het algemeen scoren de vso-leerlingen op of zelfs boven het landelijk gemiddelde. De leerlingenpopulatie van de school is zeer divers qua niveau. Bovendien zijn de leerlingenaantallen per niveau elk jaar weer anders.

Dit maakt het lastig om jaarlijkse conclusies te trekken over de eindresultaten. De school zou kunnen besluiten om de resultaten van de schoolverlaters over enkele opeenvolgende jaren samen te voegen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	

Binnen het kwaliteitsgebied Verantwoording en Dialoog hebben we de standaard Kwaliteitszorg (KA1) geverifieerd en beoordeeld. We concluderen dat de school op deze standaard voldoende kwaliteit laat zien.

Cyclisch proces van kwaliteitszorg

De school heeft een stelsel van kwaliteitszorg dat adequaat is ingericht. Aan de basis ligt een actueel schoolplan dat aansluit bij het Koersplan 2018/2022. De beleidsvoornemens uit het schoolplan zijn uitgewerkt in operationele jaarplannen die sturing geven aan acties tot behoud en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Op stichtingsniveau is een werkwijze ontwikkeld om de scholen gedurende een schooljaar resultaatgegevens te laten verzamelen en deze met de teams, de directie en het bestuur te bespreken.

Sinds schooljaar 2017/2018 maakt een kwaliteitsmedewerker van het bestuur voor iedere school een jaarverslag waarin de opbrengsten van een schooljaar beschreven staan. Het document geeft een goed beeld van de cognitieve opbrengsten van de Buitenhof. Ook het sociaal-emotioneel functioneren en de veiligheidsbeleving van de leerlingen zijn in het jaarverslag opgenomen. Daarnaast is in kaart gebracht hoe de school in ontwikkeling is op de standaarden van het inspectiekader. Het betreft ontwikkelingen om aan de basiskwaliteit te blijven voldoen of om eigen aspecten van kwaliteit te realiseren. De school kan de onderwijskwaliteit op de standaarden niet onderbouwen op basis van objectieve oordelen die zij met zelfevaluaties gevormd heeft. Met externe ondersteuning werkt zij aan de implementatie van kwaliteitskaarten en de 4D systematiek (data, duiden, doelen, doen). Bovendien gaat de school structureel lesbezoeken inplannen om de kwaliteit van het lesgeven systematischer te beoordelen. Daarvoor worden een kijkwijzer en schoolstandaard voor leraargedrag in gebruik genomen.

Om het stelsel van kwaliteitszorg goed te laten functioneren is aan belangrijke voorwaarden voldaan. Zo is er een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen de schoolleiding en de zorgfunctionarissen binnen de school. Ook heeft de school een effectieve overlegstructuur ingericht. In schooljaar 2017/2018 is het management getrained in 'Lead like a Champion' om het opbrengstgerichte werk goed te kunnen aansturen.

Overige wettelijke vereisten

Bij het verificatieonderzoek bij vso De Buitenhof hebben we als overige wettelijke vereiste onderzocht of de school de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling op een goede wijze toepast. Uit documenten en gesprekken hebben we opgemaakt dat het team in voldoende mate over de meldcode geïnformeerd wordt en scholing krijgt om deze te kunnen toepassen. De Buitenhof heeft de te doorlopen stappen in een protocol beschreven. Wanneer er signalen zijn worden die met de commissie voor de begeleiding besproken. Een lid van die commissie is als aandachtsfunctionaris aangesteld om het personeel te adviseren en het gebruik van de meldcode te controleren en evalueren.

3.2. Sint Jozef/Via Icarus Cadier en Keer

Bij vso Sint Jozef/Via Icarus in Cadier en Keer hebben we de standaarden Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2), Onderwijstijd (OP5), Samenwerking (OP6) en Kwaliteitszorg (KA1) geverifieerd. We concluderen dat de school op de standaard Samenwerking goede kwaliteit realiseert. Op de overige drie standaarden is er sprake van voldoende kwaliteit.

Onderwijsproces	O	V	G
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•	
OP5 Onderwijstijd		•	
OP6 Samenwerking			✓

Binnen het kwaliteitsgebied Onderwijsproces hebben we de standaarden Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2), Onderwijstijd (OP5) en Samenwerking (OP6) geverifieerd en beoordeeld. De standaarden OP2 en OP5 beoordelen we als Voldoende, de standaard OP6 waarderen we als Goed.

Evaluatie ontwikkelingsperspectieven aandachtspunt

Sint Jozef/Via Icarus heeft voldoende zicht op de ontwikkeling en begeleiding van de leerlingen via een goed werkend cyclisch proces van leerlingenzorg. Op enkele punten kan de school zich verder verbeteren.

Aan de basis van de leerlingenzorg ligt een zorgplan, dat aansluit bij de specifieke populatie van leerlingen, die voor een korte(-re) periode binnen de gesloten jeugdzorg in behandeling zijn. Een commissie voor

de begeleiding (cvb) voert de regie en draagt verantwoordelijkheid voor onder andere de kwaliteit van de ontwikkelingsperspectieven (OP). Bij de start op Sint Jozef/Via Icarus zitten de leerlingen in een instroomklas waar ze een test maken om hun beginniveau te bepalen. Het toetsinstrument dat de school daarvoor gebruikt, wordt dit schooljaar door een ander instrument vervangen, dat beter geschikt is voor leerlingen die kort verblijven. Met observaties vormen de leraren zich tevens een beeld van de executieve functies van de leerling. Dossierinformatie, de testresultaten en de uitkomsten van observaties leiden binnen zes weken tot een integraal beeld met belemmerende en bevorderende factoren. Op basis daarvan stelt de cvb het ontwikkelingsperspectief van de leerling vast. Naast de uitstroombestemming en het uitstroomniveau voor de langere termijn, beschrijft de gedragswetenschapper een uitstroompoggnose voor de korte termijn. Dit is een goede toevoeging, waarmee de school de nadruk legt op wat zij in een kortdurende periode aan het totale onderwijstraject van een leerling kan bijdragen.

De evaluatie van de ontwikkelingsperspectieven kan de school verbeteren. Deze is nu erg beschrijvend en heeft vooral betrekking op pedagogische doelen en leervoorwaarden. Niet altijd is het duidelijk wat de concrete vervolgstappen zijn. Bovendien is uit de evaluaties in het OP noch uit een ander procesdocument op te maken welke didactische interventies er nodig zijn om een leerling op een bepaald niveau op koers te houden. De cvb en de leraren kunnen deze interventies wel benoemen. Vanaf dit jaar is een leerlingbegeleider aangesteld die een didactische leerlingbespreking heeft opgestart. De school verwacht dat deze nieuwe processtap in de cyclus van leerlingenzorg aan de verbetering van de didactische evaluatie en registratie zal bijdragen.

Om de cognitieve opbrengsten en de sociale competenties van de leerlingen vast te stellen gebruikt de school genormeerde toetsen die op basis van een jaarplanner worden afgenomen. Het managementteam bespreekt de toetsresultaten met de leraren. De leerresultaten registreren de leraren in een digitaal leerlingvolgsysteem.

Impliciet is er in het OP sprake van één kind één plan. De schooldoelen komen tot stand vanuit voldoende kennis van de behandeldoelen. Bovendien zorgen onderwijs en zorg voor een gezamenlijke intake van de leerlingen, is er dagelijks een gezamenlijke briefing en zijn er trajectplanbesprekingen waar een vertegenwoordiger van de cvb of de mentoren bij aansluiten. Ook andere gezamenlijke overlegmomenten en zogenoemde 'bankgesprekken' op de groep zorgen voor een integrale aanpak van de jongeren.

Efficiënt gebruik van de onderwijstijd

De school realiseert voldoende onderwijstijd en gaat efficiënt om met de beschikbare onderwijstijd. We beoordelen de standaard

Onderwijstijd daarom als Voldoende.

De leerlingen van Sint Jozef/Via Icarus zijn residentiële leerlingen die bij Via Jeugd, een instelling voor gesloten jeugdzorg, in behandeling zijn. Omdat de behandeling van deze leerlingen plaatsvindt onder onderwijstijd, realiseert de school voor hen niet het minimum aantal wettelijk verplichte onderwijsuren. Afwijking van dit minimum is onder de gegeven omstandigheden echter toegestaan. Om de onderschrijding van de onderwijstijd te verantwoorden, is in de ontwikkelingsperspectieven van de leerlingen een onderbouwing opgenomen van de noodzaak voor een combinatie van zorg en onderwijs. Ook staat daarin de ingroei naar meer uren algemeen vormend onderwijs beschreven.

Binnen het project van geïntegreerde zorg- en onderwijsarrangementen (IZEO), dat de medewerkers van de school en de instelling samen verzorgen, is er sprake van een gezamenlijk dagprogramma. De school heeft vastgelegd welk deel van het programma onderwijsactiviteiten zijn. Deze worden door bevoegde leraren gegeven. Daarnaast zijn er therapieën, praktische bezigheden en activiteiten die het karakter hebben van een stage. Het geheel is op elkaar afgestemd. Met de invoering van het geïntegreerde model is de effectiviteit van de lestijd voor de algemeen vormende vakken sterk vergroot. Wanneer de leraren lesgeven, zijn er pedagogisch medewerkers in de buurt om leerlingen op te vangen die even een time out nodig hebben. Het streven is de leerlingen zo snel mogelijk weer aan de les te laten deelnemen. Toen er nog geen IZEO was, gingen de leerlingen in geval van een incident vaak voor de rest van de dag terug naar de groep. Dat zorgde toen voor veel verlies aan onderwijstijd.

Bij de geobserveerde lessen voerden de leraren de lessen efficiënt uit, doordat zij de onderwijstijd doelgericht en planmatig inzetten. Ten slotte zorgt de school voor verzuimregistratie en afstemming met de leerplichtambtenaar. Verloren onderwijsuren moeten de leerlingen in principe inhalen door in hun vrije tijd 'huiswerk' te maken.

Succesvolle samenwerking

De school werkt intensief samen met zorgpartner Via Jeugd, om het geïntegreerd dagprogramma voor de jongeren van Via Icarus vorm te geven. We waarderen die samenwerking als Goed.

Op allerlei manieren hebben we kunnen vaststellen dat onderwijs en zorg intensief en succesvol vanuit het IZEO-concept samenwerken. Wat we hierover in beleidsdocumenten gelezen hebben, hebben we gedurende de dag in praktijksituaties waargenomen. Ook hebben we ons een goed beeld van de samenwerking gevormd op basis van de gesprekken waarbij vertegenwoordigers van de zorginstelling aanwezig waren. Het geïntegreerd dagprogramma is onder regie van het onderwijs met de behandelaar samen tot stand gekomen. Beide

partijen voelen zich daardoor voor het totale aanbod verantwoordelijk. Op management niveau vindt regelmatig overleg plaats om de kwaliteit van het IZEO-project te bewaken, te evalueren en verder te ontwikkelen.

Rondom de jongeren is er onder andere sprake van een gezamenlijke intake en verschillende afstemmingsoverleggen. Elke ochtend komen medewerkers van zorg en onderwijs samen voor een briefing. Daarbij is er de ene dag een dagcoördinator vanuit onderwijs en de andere dag vanuit zorg. De mentoren van school en de persoonlijk begeleiders van de groep vormen duoschappen. School en zorg zetten zich bovendien samen in voor de betrokkenheid van ouders en hoe zij die kunnen verbeteren. Naast de samenwerking met de zorgpartner onderhoudt de school waar mogelijk goede contacten met scholen van herkomst en met vervolgvoorzieningen en gemeentes in het kader van de trajectbegeleiding. Tevens zijn er relaties met bedrijven en instellingen voor jongeren die voor een externe stage in aanmerking komen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	

Binnen het kwaliteitsgebied Verantwoording en Dialoog hebben we de standaard Kwaliteitszorg (KA1) geverifieerd en beoordeeld. We concluderen dat de school op deze standaard voldoende kwaliteit laat zien.

Cyclisch proces van kwaliteitszorg

De school heeft een stelsel van kwaliteitszorg dat adequaat is ingericht. Aan de basis ligt een actueel schoolplan dat aansluit bij het Koersplan 2018/2022. De beleidsvoornemens uit het schoolplan werkt de school nog uit in operationele jaarplannen. Dit proces heeft vertraging opgelopen, maar het is wel de bedoeling om jaarplannen te maken om doelgericht sturing te kunnen geven aan acties tot behoud en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Op stichtingsniveau is een werkwijze ontwikkeld om de scholen gedurende een schooljaar resultaatgegevens te laten verzamelen en deze met de teams, de directie en het bestuur te bespreken.

Sinds schooljaar 2017/2018 maakt een kwaliteitsmedewerker van het bestuur voor iedere school een jaarverslag waarin de opbrengsten van een schooljaar beschreven staan. Het document geeft een goed beeld van de cognitieve opbrengsten van de scholen van Sint Jozef. Ook het sociaal-emotioneel functioneren en de veiligheidsbeleving van de leerlingen zijn in het jaarverslag opgenomen. Daarnaast is in kaart gebracht hoe de school in ontwikkeling is op de standaarden van het inspectiekader. Het betreft ontwikkelingen om aan de basiskwaliteit te

blijven voldoen of om eigen aspecten van kwaliteit te realiseren. De school kan de onderwijskwaliteit op de standaarden niet onderbouwen op basis van objectieve oordelen die zij met zelfevaluaties gevormd heeft. Om dit in de toekomst wel te kunnen, werkt zij met externe begeleiding aan de implementatie van kwaliteitskaarten en de 4D systematiek (data, duiden, doelen, doen). Bovendien gaat de school structureel lesbezoeken inplannen om de kwaliteit van het lesgeven systematischer te beoordelen. Daarvoor worden een kijkwijzer en schoolstandaard voor leraargedrag in gebruik genomen.

Om het stelsel van kwaliteitszorg goed te laten functioneren is aan belangrijke voorwaarden voldaan. Zo is er een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen de schoolleiding en de zorgfunctionarissen binnen de school. Ook heeft de school een effectieve overlegstructuur ingericht. In schooljaar 2017/2018 is het management getrained in 'lead like a Champion' om het opbrengstgerichte werk goed te kunnen aansturen.

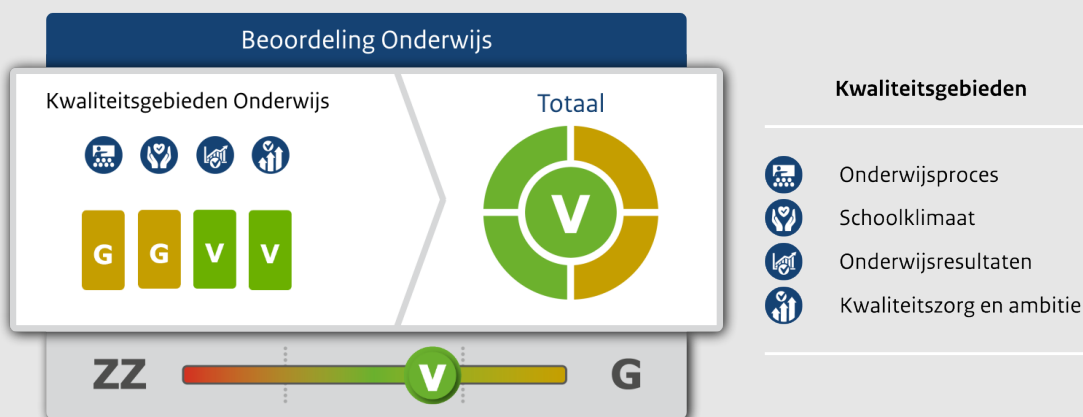
Op het gebied van kwaliteitszorg vindt intensief overleg plaats tussen de directies van school Sint Jozef en de jeugdhulpvoorziening Via Icarus, onder andere om het IZEO-concept door te ontwikkelen, te evalueren en waar nodig bij te stellen.

4. Resultaten onderzoek naar risico's: Sint Jozef IZEO Urmond

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de resultaten van het risicogericht kwaliteitsonderzoek bij Sint Jozef IZEO Urmond.

Bij Sint Jozef IZEO Urmond hebben we een risicogericht onderzoek uitgevoerd, omdat we van deze school geen risicoanalyse hebben. De school geeft onderwijs aan leerlingen die kort verblijven en hoeft daarom de jaarlijkse risicoanalyse van de inspectie niet in te vullen. Daarnaast hebben we geen compleet actueel kwaliteitsbeeld van de school. Het laatste integrale inspectieonderzoek vond plaats in februari 2010. In de afgelopen jaren hebben er in de context en het onderwijsconcept van de school grote veranderingen plaatsgevonden. In een document opbrengsten is vastgelegd hoe de school op de standaarden van het inspectiekader in ontwikkeling is. Het document bevat echter geen oordelen over de kwaliteit van het onderwijs. Het bestuur heeft vanuit verschillende invalshoeken zicht op de onderwijskwaliteit van de school en constateert op basis daarvan dat de school aan de basiskwaliteit voldoet. Aan de hand van het onderzoekskader 2017 is de inspectie nagegaan of deze constatering klopt. Het risicogericht onderzoek is daardoor tegelijkertijd een verificatieonderzoek dat bijdraagt aan de beoordeling van de kwaliteitszorg op bestuursniveau.

Onderstaand figuur geeft de resultaten van het onderzoek.

Conclusie

Conclusie

Het beeld van het bestuur dat het onderwijs op Sint Jozef IZEO Urmond van voldoende kwaliteit is, kunnen wij bevestigen. Op de meeste standaarden laat de school basiskwaliteit zien. Daarnaast hebben we vastgesteld dat er bij een aantal aspecten van het onderwijs zelfs sprake is van goede kwaliteit. Het bestuur bewaakt met zijn stelsel van kwaliteitszorg de basiskwaliteit, maar heeft niet de gewoonte om beredeneerd vast te stellen of scholen op bepaalde aspecten ook de waardering goed verdienen. Het aanbod, het didactisch handelen, de samenwerking en het pedagogisch klimaat vinden wij van goede kwaliteit. De standaard Sociale en maatschappelijke competenties beoordelen we daarentegen als Onvoldoende. Daarnaast kan de school haar werkwijze om het vervolgsucces in kaart te brengen, verbeteren. We geven de school een herstelopdracht omdat de verantwoording in de schoolgids in gebreke blijft. Ondanks deze herstelopdracht beoordelen we de standaard Verantwoording en dialoog als Voldoende.

4.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	G		
	O	V	G
OP1 Aanbod			<i>h</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding		●	
OP3 Didactisch handelen			<i>h</i>
OP5 Onderwijstijd		●	
OP6 Samenwerking			<i>h</i>
OP7 Praktijkvorming/stage		●	
OP8 Toetsing en afsluiting		●	

Binnen het kwaliteitsgebied onderwijsproces beoordelen we de standaarden Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2), Onderwijstijd (OP5), Praktijkvorming en stage (OP7) en Toetsing en afsluiting (OP8) als Voldoende. Het Aanbod (OP1), Didactisch handelen (OP3) en de Samenwerking (OP6) waarderen we als Goed.

Evaluatie ontwikkelingsperspectieven is aandachtspunt

In het kader van zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2) komen we bij Sint Jozef Urmond tot dezelfde conclusie als bij Sint Jozef/Via Icarus. We beoordelen de standaard als voldoende, maar de school kan de evaluatie van de ontwikkelingsperspectieven (OP) verbeteren. Deze is nu erg beschrijvend en heeft vooral betrekking op pedagogische doelen en leervoorwaarden. Niet altijd is het duidelijk

wat de concrete vervolgstappen zijn. Bovendien is uit de evaluaties in het OP noch uit een ander procesdocument op te maken welke didactische interventies er nodig zijn om een leerling op een bepaald niveau op koers te houden. De cvb en de leraren kunnen deze interventies wel benoemen. Vanaf dit jaar is een leerlingbegeleider aangesteld die een didactische leerlingbespreking heeft opgestart. De school verwacht dat deze nieuwe processtap in de cyclus van leerlingenzorg aan de verbetering van de didactische evaluatie en registratie zal bijdragen.

Gevarieerd integraal dagprogramma

In samenwerking met orthopedagogisch instituut Gastenhof van Stichting Koraal verzorgt Alterius bij Sint Jozef IZEO Urmond, een geïntegreerd onderwijs-zorg-aanbod. We waarderen het onderwijsaanbod als Goed. Onder regie van het onderwijs is een breed geïntegreerd dagprogramma samengesteld met een doorgaande lijn van pedagogische doelen die zowel bij onderwijs als bij zorg aandacht krijgen. De school slaagt er goed in om de onderwijsvakken te laten aansluiten op de therapieën en ontwikkelactiviteiten van de zorg.

Het didactisch aanbod met de algemeen vormende (avo) vakken Nederlands, Engels en wiskunde is goed ingebed in het totale dagprogramma. Daarnaast zijn er themalessen in het kader van burgerschap. Iedere leerling heeft een didactisch arrangement op maat, dat is afgeleid van een leerroute met een bepaalde uitstroombestemming. Afhankelijk van de pedagogische groei die de leerling doormaakt, wordt het avo-aanbod uitgebreid. De school zet chromebooks in om het leren voor de leerlingen aantrekkelijker te maken.

Naast het theoretisch aanbod bieden onderwijs en zorg samen een veelzijdig praktijkaanbod dat aansluit bij de niveaus en interesses van de jongeren en dat deels kan doorgaan voor stageactiviteiten. Ook zijn er lessen voor loopbaanoriëntatie. Er is een praktijkaanbod in Urmond zelf maar ook op andere locaties waar de leerlingen met een schoolbus naartoe gebracht worden. Een bevoegd docent geeft lessen atletiek waarbij leerlingen sport beoefenen en tegelijkertijd sociale vaardigheden trainen.

Goede lessen

We hebben enkele lessen geobserveerd en vastgesteld dat deze van goede kwaliteit zijn. De lessen verlopen heel gestructureerd en planmatig. Leerlingen hebben een eigen dagplanning waarmee ze zelfstandig aan het werk kunnen. Daarnaast is een leerdoelenkaart richtinggevend. Vanwege de kleine aantallen leerlingen en de uiteenlopende niveaus kunnen de leraren slechts in beperkte mate klassikale instructie geven. De themalessen burgerschap worden wel aan een groepje leerlingen gegeven.

De individuele instructie is in hoge mate afgestemd op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen. Door een goede interactie en pedagogische benadering weten de leraren de leerlingen over het algemeen actief bij de les te betrekken. Soms is de sociale of emotionele problematiek te groot. De leerlingen krijgen dan een time-out waarbij ze door een pedagogisch medewerker van de zorg worden opgevangen. Het streven is om het time-out-moment zo kort mogelijk te laten zijn om het verlies aan onderwijstijd te beperken. Bij een van de geobserveerde lessen was hiervan een goed voorbeeld te zien.

Succesvolle samenwerking

De school werkt intensief samen met zorgpartner Gastenhof om het geïntegreerd dagprogramma voor de jongeren van Sint Jozef IZEO Urmond vorm te geven. We waarderen die samenwerking als Goed. Op allerlei manieren hebben we kunnen vaststellen dat onderwijs en zorg intensief en succesvol vanuit het IZEO-concept samenwerken. Wat we hierover in beleidsdocumenten gelezen hebben, hebben we gedurende de dag in praktijksituaties waargenomen. Ook hebben we ons een goed beeld van de samenwerking gevormd op basis van de gesprekken waarbij vertegenwoordigers van de zorginstelling aanwezig waren. Het geïntegreerd dagprogramma is onder regie van het onderwijs met de behandelaar samen tot stand gekomen. Beide partijen voelen zich daardoor voor het totale aanbod verantwoordelijk. Op managementniveau vindt regelmatig overleg plaats om de kwaliteit van het IZEO-project te bewaken, te evalueren en verder te ontwikkelen.

Op de locatie van Sint Jozef in Urmond heeft de coördinator van Alterius onderwijs sinds kort ook de leiding over de medewerkers van Gastenhof die binnen IZEO werkzaam zijn. Dit is een goede ontwikkeling, maar de verandering is te recent doorgevoerd om nu al van één team met een gezamenlijke verantwoordelijkheid te kunnen spreken.

Rondom de jongeren is er onder andere sprake van een gezamenlijke intake en verschillende afstemmingsoverleggen. Elke ochtend komen medewerkers van zorg en onderwijs samen voor een briefing. De mentoren van school en de persoonlijk begeleiders van de groep vormen duoschappen. School en zorg zetten zich bovendien samen in voor de betrokkenheid van ouders en hoe zij die kunnen verbeteren. Voor individuele externe stages huurt de school twee jobcoaches in van Sterk en Werk. Deze organisatie, die ook onder Stichting Koraal valt, beschikt over een uitgebreid netwerk van stage- en leerwerkbedrijven in de regio. Andere samenwerkingsvormen zijn die met politie, wijkagent en leerplicht. De laatste tijd zijn er ook goede contacten ontstaan met de buurtbewoners die zich voorheen heel sceptisch toonden.

4.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	G			
	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			•	
SK2 Pedagogisch klimaat				✓

Binnen het kwaliteitsgebied Schoolklimaat beoordelen we de standaard Veiligheid (SK1) als Voldoende en de standaard Pedagogisch klimaat (SK2) waarden we als Goed.

Veilige leeromgeving

Bij Sint Jozef IZEO Urmond is voldoende sprake van een veilige leeromgeving. Er zijn veiligheidsprotocollen, er gelden duidelijke regels en afspraken en er is een veiligheidscoördinator aangesteld. Alle personeelsleden van onderwijs en zorg zijn verplicht een gedragsregulatietraining te volgen. Dit jaar volgt het personeel bovendien een training traumasensitief lesgeven. Daarnaast is er een aanbod van cursussen binnen de kinder- en jeugdpsychiatrie.

Door de geïntegreerde aanpak van onderwijs en zorg is het aantal fysieke calamiteiten sterk teruggelopen. Vastpakken en fysiek begrenzen komen steeds minder vaak voor. Dit positieve beeld op basis van de incidentenregistratie en de daaraan verbonden casuïstiekbespreking komt niet overeen met de uitkomst van een recente veiligheidsmeting. De scores met betrekking tot veiligheidsbeleving voldeden wel aan de normen. Maar de school was vanuit haar eigen evaluatie niet tevreden met het relatief hoge percentage leerlingen dat aangaf weleens ongewild te zijn aangerakt. De school wil de uitkomst van deze meting nader analyseren en daar de zorgpartner bij betrekken. Ook gaat zij hierover met de leerlingen in gesprek. Mogelijk hebben de leerlingen het ook over situaties op de groep. Bovendien kan een enkele fysieke begrenzing grote impact hebben op de jongere die het betreft en op hen die ervan getuige zijn.

Om een veilig klimaat te realiseren, vindt er veel uitwisseling plaats tussen de leraren en de pedagogisch medewerkers. Elke ochtend starten ze gezamenlijk met een briefing, waarbij eventuele bijzonderheden rondom de jongeren worden gedeeld om er gedurende de dag rekening mee te houden. Bij een van de lesobservaties was duidelijk te zien hoe de pedagogische benadering van de leraar was afgestemd op de informatie die bij de briefing over de leerling verstrekt was. Hiermee kunnen escalaties voorkomen worden.

Goed pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat krijgt de waardering Goed. In de lessen en

daarbuiten was er veelal sprake van een prettige sfeer. De vaste structuur waarin het geïntegreerde dagprogramma plaatsvindt zorgt voor rust en voorspelbaarheid. Om hun pedagogische vaardigheden te versterken volgt het personeel workshops en cursussen. We hebben goede voorbeelden gezien van een pedagogische benadering waarbij leraren en pedagogisch medewerkers een beroep doen op de eigen verantwoordelijkheid van de leerlingen. Jongeren die de regels overtreden, worden uitgenodigd op hun gedrag te reflecteren. In de lessen stimuleren de leraren de leerlingen zelf na te denken en zelfstandig te werken. Zij koppelen dit aan de doelen van de leerlijn leren die de school onlangs heeft ingevoerd. Wekelijks zijn er coachingsgesprekken met de jongeren om hen bij de voortgang van hun traject te betrekken. Aan het einde van de dag is er een korte dagevaluatie met de mentor, waar het scoresysteem van Gastenhof bij gebruikt wordt.

De vernieuwde inrichting van het gebouw in Urmond draagt bij aan het positieve leer- en ontwikkelklimaat. Naast verzorgde klaslokalen en een themalokaal is er een rustige studieruimte en een soort van woonkamer voor vrije tijd en ontspanning. Daarnaast is er een ruimte waar leerlingen door een ervaren pedagogisch medewerker voor een korte time-out worden opgevangen. De geïntegreerde aanpak van zorg en onderwijs met een afwisselend aanbod, waaronder keuzeactiviteiten, stimuleert de jongeren om actief betrokken te blijven.

4.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	V			
	O	K	V	G
OR1 Resultaten			•	
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties	•			
OR3 Vervolgsucces		•		

Binnen het kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten beoordelen we de standaard Resultaten (OR1) als Voldoende en de standaard Sociale en maatschappelijke competenties (OR2) als Onvoldoende. Het in kaart brengen van het Vervolgsucces (OR3) kan beter.

Resultaten voldoende

De school kan aantonen dat het merendeel van de schoolverlaters uitstroomt conform hun ontwikkelingsperspectief. We beoordelen de standaard Resultaten daarom als Voldoende. De school heeft ook resultaatgegevens van genormeerde toetsen die de leerlingen maken. Zij kan deze gebruiken om van individuele leerlingen in kaart te brengen of zij voldoende scoren op een didactisch niveau dat past bij hun ontwikkelingsperspectief. De school stapt dit schooljaar over op

nieuwe toetsen die niet alleen op vaste momenten in het jaar, maar ook tussentijds kunnen worden afgenomen. De nieuwe toetsen passen beter bij de leerlingen van Sint Jozef IZEO Urmond, die over het algemeen kort verblijven en op ieder moment van het jaar kunnen in- en uitstromen. De kleine aantallen leerlingen van eenzelfde niveau en de sterk wisselende leerlingenpopulatie maken het niet mogelijk om jaarlijks eindresultaten voor een groep schoolverlaters op schoolniveau vast te stellen en deze over de jaren met elkaar te vergelijken.

Onvoldoende zicht op bereikte sociale en maatschappelijke competenties

De leerlingen van Sint Jozef in Urmond krijgen voldoende gelegenheid om sociale en maatschappelijke competenties te ontwikkelen. Het geïntegreerde aanbod van onderwijs en zorg draagt daar zeker aan bij. De school kan echter niet aantonen welke eindresultaten een schoolverlater op sociaal en maatschappelijk gebied behaald heeft en of de school over die resultaten tevreden is. Het is zo niet duidelijk of de leerlingen op dit gebied een ononderbroken ontwikkelingsproces hebben doorlopen (artikel 11, eerste lid, van de WEC). Daarom beoordelen we de standaard OR2 als Onvoldoende. Recent heeft de school de leerlijn sociaal gedrag en een genormeerd toetsinstrument voor de sociale en emotionele ontwikkeling ingevoerd. Hiermee wil zij de sociale opbrengsten van de leerlingen beter in beeld brengen. Het zou goed zijn als school en zorgpartner samen kwaliteitsdata zouden verzamelen om de realisatie van hun gezamenlijke pedagogische doelen vast te stellen.

Beperkt beeld van het vervolgsucces

De school kan niet laten zien dat voldoende leerlingen zich bij hun vervolgbestemming succesvol weten te handhaven. Zij beschikt onvoldoende over bestendigungsgegevens van een half jaar na uitstroom. Voor een deel komt dat omdat de privacywetgeving het de school moeilijk maakt om deze gegevens op te halen.

4.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	V		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		●	
KA2 Kwaliteitscultuur		●	
KA3 Verantwoording en dialoog		●	

Binnen het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie beoordelen we de standaarden Kwaliteitszorg (KA1), Kwaliteitscultuur (KA2) en Verantwoording en dialoog (KA3) als Voldoende. Het bestuur krijgt een herstelopdracht voor KA3 omdat de school zich in de schoolgids

beter kan verantwoorden.

Cyclisch proces van kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg bij Sint Jozef IZEO Urmond komt overeen met die bij Sint Jozef/Via Icarus en krijgt daarom ook het oordeel Voldoende. De school heeft een stelsel van kwaliteitszorg dat adequaat is ingericht. Aan de basis ligt een actueel schoolplan dat aansluit bij het Koersplan 2018/2022. De beleidsvoornemens uit het schoolplan werkt de school nog uit in operationele jaarplannen. Dit proces heeft vertraging opgelopen, maar het is wel de bedoeling om jaarplannen te maken, om doelgericht sturing te kunnen geven aan acties tot behoud en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Samen werken aan een professionele kwaliteitscultuur

De kwaliteitscultuur van de school is Voldoende, maar tegelijkertijd ook volop in ontwikkeling. Sinds kort vormen de medewerkers van onderwijs en zorg één team onder aansturing van de coördinator onderwijs. Het is nu zaak om met elkaar een professionele kwaliteitscultuur op te bouwen. Tegelijkertijd gaat de school mee in de stichtingsbrede cultuurontwikkeling van Alterius, waarbij de versterking van autonomie en eigenaarschap belangrijke speerpunten zijn.

In contact met belanghebbenden

De school laat op verschillende manieren aan externen zien wat haar doelen zijn en wat zij bereikt heeft. Zo heeft zij een eigen website en kan zij daarnaast verwijzen naar een website en flyers over het IZEO-concept. Met de gemeente Stein deelt het bestuur een document waarin de stand van zaken rondom IZEO Urmond is vastgelegd. Er is een medezeggenschapsraad waar op dit moment geen ouders in vertegenwoordigd zijn. Net als bij de GMR is het ook op MR-niveau moeilijk ouders te vinden die zich hiervoor willen inzetten. Samen met Gastenhof spant de school zich actief in om ouders bij het onderwijs en de behandeling te betrekken onder andere door ouderavonden te organiseren. We verwachten dat de school in haar schoolgids informatie opneemt over leerlingresultaten en effecten van verbeteractiviteiten. Dat is niet het geval, terwijl die informatie wel beschikbaar is (artikel 22 WEC). We geven het bestuur de opdracht om de schoolgids aan te passen.

5 . Overige bezoeken

De inspectie bracht bezoeken aan twee IZEO locaties die recent zijn ingericht. Het betreft Care4Kidz Geleen en Sint Jozef/Gastenhof Simpelveld. Daarnaast bezocht de inspectie de locatie so/vso De Buitenhof in Maastricht verbonden aan Mondriaan, een kliniek voor geestelijke gezondheidszorg. Deze nevenlocatie van so/vso De Buitenhof in Heerlen bestond eerder al op een ander adres.

Bij de bezoeken aan deze nieuwe locaties heeft de inspectie door middel van een rondleiding en lesobservaties kennis genomen van het schoolklimaat en de leeromgeving. De inspectie heeft daarbij geen risico's vastgesteld die aanleiding zijn voor nader onderzoek. Aan de hand van dossieranalyse en gesprekken met de locatieleiding zijn bovendien enkele wettelijke vereisten getoetst. Deze hebben betrekking op:

- > ontwikkelingsperspectieven;
- > onderwijstijd;
- > residentiële samenwerking;
- > inrichting van nevenvestigingen.

De locatie van zorgorganisatie Care4Kidz in Geleen is geen nevenvestiging van Sint Jozef. Het is een behandelvoorziening, waar een tiental leerlingen, ingeschreven bij reguliere vo-scholen en enkele vso-leerlingen, ingeschreven bij vso Sint Jozef, een periode deeltijd onderwijs ontvangen van een gedetacheerde leraar van de Stichting Alterius. Het betreft individuele zorg-onderwijs arrangementen die op de specifieke behoeften van de leerlingen zijn afgestemd. De vso-leerlingen hebben een toelaatbaarheidsverklaring en staan bij vso Sint Jozef ingeschreven. Ze hebben een ontwikkelingsperspectief dat voldoet aan de wettelijke eisen. Het bevat een verklaring waarom behandeling en daarmee afwijking van het minimum aantal uren onderwijs noodzakelijk is. Ook wordt in de evaluaties van de ontwikkelingsperspectieven informatie over mogelijke ingroei naar meer uren onderwijs opgenomen.

De locatie Sint Jozef/Gastenhof Simpelveld is een nevenvestiging van Sint Jozef. Voor deze locatie heeft het bestuur geen nevenvestiging aangevraagd. We geven een herstelopdracht om dit alsnog te doen of om de structuur van de nevenvestigingen van Sint Jozef aan te passen (artikel 76a WEC). De leerlingen van Sint Jozef in Simpelveld zijn residentiële leerlingen, in behandeling bij orthopedagogisch behandelinstituut Gastenhof van Stichting Koraal. De samenwerking met dit instituut vindt plaats op basis van een samenwerkingsovereenkomst. De leerlingen hebben een ontwikkelingsperspectief dat voldoet aan de wettelijke eisen. Het bevat een verklaring waarom behandeling en daarmee afwijking van het minimum aantal uren onderwijs noodzakelijk is. Ook wordt in de evaluaties van de ontwikkelingsperspectieven informatie over mogelijke ingroei naar meer uren onderwijs opgenomen.

De locatie De Buitenhof Maastricht is een nevenvestiging van De Buitenhof in Heerlen. Voor deze locatie heeft het bestuur een nevenvestiging gerealiseerd. De leerlingen van De Buitenhof in Maastricht zijn residentiële leerlingen, in behandeling bij Mondriaan, een kliniek voor Geestelijke Gezondheidszorg. De samenwerking met deze kliniek vindt plaats op basis van een samenwerkingsovereenkomst. De leerlingen hebben een ontwikkelingsperspectief dat voldoet aan de wettelijke eisen. Het bevat een verklaring waarom behandeling en daarmee afwijking van het minimum aantal uren onderwijs noodzakelijk is. Ook wordt in de evaluaties van de ontwikkelingsperspectieven informatie over mogelijke ingroei naar meer uren onderwijs opgenomen.

6. Reactie van het bestuur

Algemeen

Alterius verzorgt onderwijs voor kinderen en jongeren die in grote mate afhankelijk zijn van interventies door de jeugdzorg. De gebaande paden kunnen dus niet altijd worden gevolgd. Alterius ziet het als haar opdracht om voortdurend maatwerk te leveren in continue veranderende omstandigheden. De onderwijsinspectie heeft gedurende het vierjaarlijks onderzoek alle voorzieningen bezocht en een groot aantal mensen gesproken. Het bestuur heeft het onderzoek ervaren als een intensief, integer en waardevol proces.

Het oordeel van de inspectie zoals vastgelegd in dit rapport beschouwen wij als een steun in de rug voor de keuzes die wij maken in het onderwijs. Daarvoor onze hartelijke dank. Daarnaast stemt het ons gerust dat er ook bij de inspectie erkenning is van de grote risico's en de onvoorspelbaarheid van ontwikkelingen waar Alterius mee te maken heeft.

Plan van aanpak

- Aanscherpen verantwoording bestuursniveau o.a. verwerken in jaarverslag:
 - Doelmatige besteding middelen;
 - Omvang bufferliquiditeit;
 - Verantwoording kengetallen;
 - Indeling functiegroepen;
 - Beleidsrijke meerjarenbegroting;
 - Inzet middelen passend onderwijs;
 - Uitwisseling bevorderen tussen GMR en toezichthouder;
 - Personale omvang opnemen voor de jaren t+1+2+3.
- Aanscherpen kwaliteitsbeelden door implementatie kwaliteitskaarten, de 4D systematiek (data, duiden, doelen, doen), kijkwijzers en schoolstandaard voor pedagogisch en didactisch lerarengedrag.
- Realiseren standaarden en normen sociale en maatschappelijke competenties door participatie (werkbijeenkomsten leerlijn Sociaal Gedrag CED en deelnemen landelijke werkgroep LECSO).
- Uitwerken beleidsvoornemens schoolplannen in jaarplannen
- Buitenhof
 - aanbieden van vmbo-bb;
 - beëindigen van de samenwerking met Unik;
 - in beeld brengen van rendementen IVIO-examens.
- Sint Jozef
 - Via Icarus: evalueren van de ontwikkelperspectieven en vastleggen vervolgstappen en didactische interventies;
 - IZEO Urmond: opnemen van resultaten in

- schoolgids;
- IZEO Urmond: meten van vervolgsucces op een andere manier. Door samen nemen van schoolverlaters over verschillende jaren (vanwege wisselende leerlingpopulatie en kleine aantallen per niveau) én aan de hand van het uitschrijven van een beperkt aantal casussen;
 - IZEO Simpelveld: aanvragen nevenvestiging vóór 1 februari 2021.

- Stichting Praktech: uitsluiten risico voor publieke middelen.

Het goede blijven ontwikkelen en breed onder de aandacht brengen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

